

D E C I Z I E

24 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:
Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță
Iuliana Oprea, Valentina Clevadî

examinînd recursul declarat de Petrov Andrei, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Petrov Andrei împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Departamentului de executare și Oficiului de Executare Centru cu privire la repunerea în termen, constatarea violării dreptului la valorificarea proprietății intelectuale, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și la un recurs efectiv prin tergiversarea și neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 iulie 2014 prin care a fost admis apelul declarat de Petrov Andrei, s-a casat în parte hotărârea Judecătoriei Buiucani mun.Chișinău din 14 februarie 2014, fiind emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată,

c o n s t a t ă

La 28 octombrie 2010, Petrov Andrei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Departamentului de executare și Oficiului de Executare Centru cu privire la repunerea în termen, constatarea violării dreptului la valorificarea proprietății intelectuale, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și la un recurs efectiv prin tergiversarea și neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, timp de 40 ani a lucrat asupra elaborării produselor medicamentoase fitoterapeutice „Pimi-modulin” în 24 de fracții,

care au un larg spectru de aplicare în medicina umană și este autorul procedurii de preparare a produsului medicamentos fitoterapeutic-imunomodulator „Primi-stimulin-3”, fapt confirmat prin brevetul de invenție nr. MD 1485G2, eliberat de Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Intellectuale.

Conform raportului de evaluare a proprietății intelectuale – valoarea brevetului de invenție MD nr. 1485G2 până la implementarea în practica medicală a fitopreparatului „Primi-stimulin-3” constituie suma de 322 024 dolari SUA, iar cheltuielile reale depășesc suma de 600 000 dolari SUA.

Menționează că în baza cererii personale și a dosarului de autorizare, depuse la Institutul Național de Farmacie, la 25 iunie 1999, Ministerul Sănătății a eliberat certificatul de înregistrare nr. 4155 a produsului „Primi-stimulin-3”, soluție injectabilă 2 ml, fitopreparatul fiind acceptat spre producere de către SA „Farmaco” și respectiv spre administrare pe teritoriul Republicii Moldova.

Susține că în 2001 SA „Farmaco” a produs 11 mii de fiole de „Primi-stimulin-3”, totodată în cadrul încercărilor clinice și în practica medicală „Primi-stimulin-3” s-a dovedit a fi un medicament foarte eficient pentru tratarea mai multor maladii. Este unicul preparat în lume care sporește numărul trombocitelor în sânge și ca urmare în perioada 2001-2003 pe piața farmaceutică din Republica Moldova și țările CSI a sporit considerabil solicitarea preparatului din care considerentele Congresului Național al Imunologilor, Alergologilor și Imunoreabilitologilor i-a recomandat continuarea cercetărilor asupra eficacității deferitorilor fracții ale preparatului.

A mai menționat că în activitatea de elaborare a fitopreparatului a colaborat permanent cu CȘP „Ecologia” din orașul Odessa, în baza contractului din 01 iulie 1992, care la 11 octombrie 2000 a comandat producerea, garantând atât finanțarea producerii cât și procurarea ulterioară a 50 mln. fiole de „Primi-stimulin-3” pentru comercializare în țările CSI. Potrivit prevederilor contractului CȘP „Ecologia” s-a obligat să-i achite câte 50 cenți USA, astfel venitul ratat conform contractului constituia 25 mln. dolari SUA, venit care ar fi putut fi realizat atât de SA „Farmaco” și bugetul de stat, totodată CȘP „Ecologia” a asigurat finanțarea testărilor clinice și de laborator ale preparatului „Primi-stimulin-3” la 25 de persoane ce suferă de HIV/SIDA.

Invocă că în acest scop a înființat un laborator de producere a fitoconcentratului „Primi-stimulin-3” și „Primi-stimulin-6” în satul Fîrlădeni raionul Căușeni, a arendat terenuri agricole pe care a recoltat în condiții ecologice pure plantele ce constituiau materia primă, investind în aceasta muncă, efort și surse enorme. În aceeași perioadă, în colaborare cu SA „Farmaco”, a fost elaborată și prezentată la Institutul Național de Farmacie Monografia farmaceutică permanentă a preparatului „Primi-stimulin-3”, însă când a inițiat încheierea contractului cu SA „Farmaco” pentru producerea a 50 mln. fiole de „Primi-stimulin-3” s-a constatat că din dosarul preparatului, care se păstra la Agenția Medicamentului, au dispărut documentele originale și anume

Regulamentul tehnologic și Monografia Farmacopeică, iar în lipsa acestora producerea este imposibilă.

În urma explicațiilor cerute de la directorul Agenției Medicamentului, Parii Boris referitor la dispariția documentelor, acesta i-a declarat că producerea preparatului va fi reluată doar în cazul în care îl recunoaște în calitate de coautor și îi cedează 50% din venitul ce va fi obținut de la comercializarea medicamentului, fapt ce denotă că acesta cunoștea despre contractul ce urma a fi încheiat cu CȘP „Ecologhia” și intenționat a tăinuit documentele.

Indică că după respingerea condițiilor impuse, în lipsa documentelor dispărute a devenit imposibilă încheierea contractului de producere a 50 mln. de fiole de „Primi-stimulin-3” și s-a încetat complet producerea preparatului și aplicarea lui în clinica practică cu doi ani înainte de expirarea termenului de valabilitate a certificatului de înregistrare a „Primi-stimulin-3”, iar adresările către conducerea Institutului Național de Farmacie și alte organe de stat privind restabilirea documentației au fost lăsate fără nici o reacție, fiindu-i expediate răspunsuri formale.

La fel susține că la 15 martie 2004, cu cel mult trei luni pînă la expirarea termenului de valabilitate a certificatului nr.4155, a acționat conform prevederilor Regulamentului cu privire la înregistrarea medicamentelor și produselor de uz medical în Republica Moldova, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr.179 din 28 iulie 1999, depunînd la Institutul Național de Farmacie cerere privind reautorizarea fitopreparatului însoțită de declarația lui în formă scrisă precum că componenta produsului „Primi-stimulin-3” nu a suferit careva modificări, ce constituiau documente suficiente pentru reautorizarea preparatului pentru o perioadă de cinci ani, însă cererea a fost respinsă fapt ce la determinat să se adreseze în instanța de judecată.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 24 octombrie 2005 au fost recunoscute ilegale acțiunile funcționarilor din cadrul Institutului Național de Farmacie, fiind prelungit termenul de reînregistrare a preparatului „Primi-stimulin-3”. A fost obligat Institutul Național de Farmacie să examineze cererea lui Petrov Andrei din 15 martie 2004 în conformitate cu Regulamentul, aprobat prin ordinul nr.344 din 18 noiembrie 2004, cu comunicarea rezultatelor examinării cererii privind admiterea preparatului „Primi-stimulin-6” la investigațiile clinice. S-a încasat de la Institutul Național de Farmacie în beneficiul lui prejudiciul moral 5 000 lei.

Relevă că la pronunțarea hotărârii instanța de judecată nejustificat a aplicat retroactiv prevederile unui Regulament, aprobat ulterior depunerii de către el a cererii de reautorizare, însă el nu a contestat hotărârea judecătorească care a devenit irevocabilă și executorie, iar titlurile executorii au fost remise spre executare silită la Oficiul de Executare Centru a Departamentului de Executare, însă pînă în prezent hotărârea judecătorească nu a fost executată din motiv că pîrîții și executorul

judecătoresc îi impun condiții pentru reautorizarea preparatului de a prezenta întregul pachet de documente reactualizat.

Consideră că cerințele funcționarilor din cadrul Agenției Medicamentului și Departamentului de Executare sunt ilegale și abuzive, deoarece contravin prevederilor Regulamentului despre înregistrarea medicamentelor și produselor de uz medical în Republica Moldova, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr.179 din 28 iulie 1999, în vigoare la data depunerii cererii de reautorizare, potrivit cărora prelungirea termenului înregistrării în cazul rămânerii intacte a preparatului medicamentos are loc fără prezentarea unor documente suplimentare.

La fel și Regulamentul privind procedura de autorizare, de punere pe piață a produselor medicamentoase și a altor produse de uz uman, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr.344 din 18 noiembrie 2004 stipulează în mod expres că în cazul în care produsul medicamentos nu a suportat modificări în componență, a parametrilor de calitate specificate în metodologia de control, precum și dacă produsul nu a avut cazuri de rebutare, reautorizarea se dispune în baza documentelor prezentate la autorizarea anterioară, astfel Agenția Medicamentului a fost obligată să asigure păstrarea documentelor și este responsabilă de restabilirea lor în caz de pierdere.

Totodată, deși preparatul „Primi-stimulin-3” a fost exclus din Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor, iar producerea și administrarea acestuia pe teritoriul Republicii Moldova nu a mai fost autorizată, în perioada 2005-2007, cu susținerea Ministerului Sănătății au fost apărute trei disertații de doctorat privind metodologia de tratare a diferitor maladii cu acest preparat în fața Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare.

Prin acțiunile funcționarilor din cadrul autorităților – pîrîți i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și la un recurs efectiv garantate de Constituția Republicii Moldova, art.6 și 13 ale Convenției Europene a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, fiindu-i cauzat din momentul obținerii brevetului de invenție și pînă în prezent prejudiciu material în mărime de 322 024 dolari SUA valoarea brevetului de invenție nevalorificat și 25 000 000 dolari SUA venitul ratat, cît și prejudiciu moral exprimat prin suferințe, umilințe, înjosiri și stres continuu.

A mai indicat că urmare a imposibilității realizării altor contracte, zădărnicierea testărilor clinice și de laborator ale preparatului la tratarea maladiei HIV/SIDA i-a fost violat dreptul garantat de art.1 al Protocolului nr.1 la CEDO.

Cere reclamantul, repunerea în termen, constatarea violării dreptului la valorificarea proprietății intelectuale, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și la un recurs efectiv prin tergiversarea și neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile; constatarea culpei Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în distrugerea originalelor documentelor prezentate pentru înregistrarea preparatului „Primi-stimulin-3” și pentru admiterea preparatului „Primi-

stimulin-6” la investigațiile clinice și ca urmare a împiedicării valorificării proprietății intelectuale; încasarea de la Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și/sau Guvernul Republicii Moldova în beneficiul lui prejudiciul material în mărime de 322 024 dolari SUA ce constituie valoarea brevetului de invenție nevalorificat, 25 000 000 dolari SUA venitul ratat și prejudiciul moral în mărime de 250 000 lei (f.d.3-6 Vol.I).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 14 februarie 2014 a fost respinsă cererea lui Petrov Andrei privind repunerea în termenul de înaintare a cererii de chemare în judecată, fiind respinsă ca depusă cu omiterea termenului de prescripție acțiunea depusă de Petrov Andrei împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Departamentului de executare și Oficiului de Executare Centru cu privire la repunerea în termen, constatarea violării dreptului la valorificarea proprietății intelectuale, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și la un recurs efectiv prin tergiversarea și neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, încasarea prejudiciului material și moral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iulie 2014 a fost admis apelul declarat de Petrov Andrei, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 14 februarie 2014, fiind emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

La 09 octombrie 2014 Petrov Andrei a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a pretențiilor integral.

În susținerea recursului s-a indicat că, concluziile instanțelor judecătorești sunt în contradicție cu materialele pricinii, fiind încălcate și aplicate eronat normele de drept material. În acest sens susține că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia că motivul neexecutării hotărârii judecătorești este neprezentarea documentelor necesare reautorizării preparatului „Primi-stimulin-3”, deoarece Agenția Medicamentului este obligată să asigure păstrarea documentelor prezentate la autorizarea anterioară și nu poate fi obligat de a elabora al treilea pachet de documente pentru a obține reautorizarea preparatului, care nu a suportat modificări în componență, a parametrilor de calitate specificate în metodologia de control.

Menționează că în calitate de autor al preparatului nu a delegat dreptul de a exploata invenția altor persoane, inclusiv SA „Farmaco”, care în baza contractului efectua doar înfiolarea și ambalarea preparatului, iar cererea de înregistrare a fost depusă de el, cu achitarea taxei de autorizare, fiindu-i eliberat certificatul doar după prezentarea dovezii că producerea va fi efectuată de un producător care dispune de autorizația respectivă în domeniu din care considerent a ales colaborarea cu SA „Farmaco”.

Indică că instanțele judecătorești nu au dat apreciere faptului că prin ordinul Ministerului Sănătății nr.195 din 30 iunie 2004 a fost anulat certificatul de înregistrare nr.4155 din 25 iunie 1999 și exclus preparatul „Primi-stimulin-3” din Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor, fără a fi informat și cu toate că a înaintat cerere de reautorizare a preparatului, care se afla la examinare la Comisia Agenției Medicamentului.

Consideră că instituțiile de stat vizate în cadrul procesului civil dat urmează să execute hotărârea judecătorească și să restabilească situația care a existat pînă la încălcarea dreptului său la valorificarea proprietății intelectuale.

În conformitate cu art. 434 al. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

La materialele cauzei lipsesc probe în confirmarea recepționării deciziei integrale a instanței de apel de către recurent. Astfel, recursul se consideră depus în termen.

Judecînd recursul declarat de către Petrov Andrei împotriva deciziei date în apel, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimatul Guvernul Republicii Moldova, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iulie 2014 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 14 februarie 2014 cu restituirea pricinii la rejudecare în prima instanță din următoarele considerente.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit.c¹) CPC, instanța, după ce judecă recursul este în drept, să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, trimițînd pricina spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 432 alin. (3) lit. d) și f). La solicitarea participanților la proces, instanța de recurs poate trimite pricina spre rejudecare în prima instanță în cazul prevăzut la art. 432 alin. (3) lit. b).

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit.d) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Reține instanța de recurs că Petrov Andrei s-a adresat cu prezenta acțiune împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Departamentului de executare și Oficiului de Executare Centru, solicitînd repunerea în termen, constatarea violării dreptului la valorificarea proprietății intelectuale, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și la un recurs efectiv prin tergiversarea și neexecutarea hotărîrii judecătorești irevocabile; constatarea culpei Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în distrugerea originalelor documentelor prezentate pentru înregistrarea preparatului „Primi-stimulin-3” și pentru admiterea

preparatului „Primi-stimulin-6” la investigațiile clinice și ca urmare a împiedicării valorificării proprietății intelectuale; încasarea de la Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și/sau Guvernul Republicii Moldova în beneficiul lui prejudiciul material în mărime de 322 024 dolari SUA ce constituie valoarea brevetului de invenție nevalorificat, 25 000 000 dolari SUA venitul ratat și prejudiciul moral în mărime de 250 000 lei.

Conform art. 2 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă.

Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuții de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară de către stat.

Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

În conformitate cu art. 183 al.(2) lit.c) CPC, pregătirea pricinii pentru dezbaterile judiciare include și stabilirea componenței participanților la proces și implicarea în proces a altor persoane.

În acest context, încă în faza pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare actele judecătorului vor fi îndreptate la soluționarea problemei intervenirii în proces a coreclamanților, copârșitorilor, intervenienților.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prima instanță urma să soluționeze problema intervenirii în proces în calitate de copârșitor a Ministerului Justiției în cazul în care în pricină a fost înaintată cerința privind constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil prin tergiversarea și neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, s-a constatat încălcarea normelor de drept procedural, și anume că prima instanță nu a soluționat problema intervenirii în proces a Ministerului Justiției, organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iulie 2014 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 14 februarie 2014, cu restituirea pricinii în prima instanță spre judecare.

La rejudecarea pricinii, prima instanță urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Petrov Andrei.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iulie 2014 și hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 14 februarie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Petrov Andrei împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, Departamentului de executare și Oficiului de Executare Centru cu privire la repunerea în termen, constatarea violării dreptului la valorificarea proprietății intelectuale, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și la un recurs efectiv prin tergiversarea și neexecutarea hotărârii judecătorești irevocabile, încasarea prejudiciului material și moral, cu restituirea pricinii la rejudecare la Judecătoria Buiucani mun. Chișinău.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Iuliana Oprea

Valentina Clevadi